

Chybí vám něco v Jizerských horách a kde? Na to se ptá pocitová mapa

11.10.2023 - Radek Pírk | Technická univerzita v Liberci

„Získaná data vyhodnotíme na konci tohoto roku a samozřejmě předáme dotčeným institucím, ať je to CHKO Jizerské hory, Liberecký kraj nebo jednotlivé obce v Jizerských horách. Věřím, že data, která z aplikace nabereme, povedou ke zlepšení situace v Jizerských horách,“ říká Helena Hlávková, architektka z proslulé kanceláře SIAL. Po letech úspěšné praxe se částečně vrátila na svou domácí FUA - před rokem zde nastoupila do doktorského studia.

Jako téma své disertační práce si vybrala přelidnění volné krajiny po covidu a zaměřila se především na Jizerské hory, které jsou její srdcovou záležitostí.

Při pohybu v Jizerských horách si nemohla nevšimnout, že hory někdy trpí tím, že je v nich až moc lidí. *„Pokud množství lidí ve volné krajině překročí určitý limit, nastavená pravidla přestávají fungovat. Není to chyba návštěvníků ani správců oblasti,“* říká Helena Hlávková.

Problémovými tématy v horách jsou parkování aut mimo parkovací zóny, chybějící záchody, odpadky, ale i pohyb lidí mimo vyznačené trasy. Lidé vstupují například neoprávněně do přísně chráněných zón nebo, typicky na severních svazích Jizerských hor, vstupují na pozemky soukromých majitelů a těm to může přinášet nepříjemnosti, možná i nějakou újmu.

Podle Heleny Hlávkové jsou Jizerské hory velmi dobře přístupné pro širokou veřejnost. To přispívá k jejich oblibě, ale také to přináší komplikace správcům této oblasti. Do hor přicházejí lidé s různými cíli. Jdou si zaběhat nebo zajezdit na kole, v zimě na běžkách, někdo jde na jednodenní výlet, někdo i na delší túru. Záměry těchto skupin na poměrně malé ploše hor mohou být i ve střetu.

Proto se nová aplikace ptá také na to, zda se jako chodec nebo cyklista cítíte na nějakém místě nepříjemně, třeba zda se chodci necítí utlačováni velkým provozem cyklistů.

Co vše lze s nasbíranými daty dělat, ukazují příklady z jiných hor nebo ze zahraničí, uvádí dále autorka projektu Pocity mapy Jizerských hor.

Například v Krkonoších jsou vyznačené kratší trasy s těmi největšími lákadly. Právě na ně se soustředí ti návštěvníci, kteří hory navštěvují výjimečně. Obejdou je za odpoledne, vyfotí se na zajímavých místech a odcházejí z vyznačeného okruhu.

„Nedostávají se tak dál do hor, kde už se pohybují více poučení a zkušené turisté. V Německu jsou zase běžné oddělené paralelní stezky pro pěší, jízdu na kolech a elektrokolech a třeba i stezka pro jízdu na koni,“ uvádí architektka Hlávková.

„Rešerší dat od CHKO, autobusových a vlakových dopravců, dat z parkovišť v horách a obcí i z různých aplikací pro aktivní sport získáme lepší představu o konfliktních a přetížených místech. Dozvíme se z nich sice počty, ale ne to, kdo jsou návštěvníci, kteří do hor chodí nebo jezdí. Proto je v naší aplikaci úvodní menu, které pomáhá vztah návštěvníků stručně a jasně charakterizovat,“ říká Helena Hlávková.

V souvislosti s motivací návštěvníků a jejich vztahem k horám se otvírá množství témat, která zasahují i mimo oblast Jizerských hor.

„Například můžeme předpokládat, že kdyby v Liberci bylo víc veřejné zeleně, část Liberečanů by se spokojila s procházkou nebo během v rámci městské zeleně. Na Jizerských horách je zajímavé, že zátěží návštěvníků odpovídají městskému parku, ale přitom jde o chráněnou krajinnou oblast,“ říká Helena Hlávková.

Svůj projekt řeší v rámci studentského grantu. Do konce tohoto roku by chtěla dokončit sběr dat a jejich analýzu. Do té doby chce také navázat spolupráci s Lesy ČR a městem Liberec, v kontaktu je už se starosty obcí, do jejichž katastrů patří části Jizerských hor, s CHKO i Libereckým krajem. Právě s těmito aktéry by ráda komunikovala o možnostech, které vyplynou z analýz dat nasbíraných do pocitové mapy.

Aplikaci Pocitová mapa Jizerských hor, kterou provozuje na mapových podkladech od Mapy.cz, chce nechat běžet i po skončení grantu. Zatím v ní má zhruba stovku odpovědí a jsou převážně pozitivní. Co se týče podnětů ke zlepšení, nejvíce turistům chybí parkoviště nebo záchody.

Mapu načtete přes QR kódy na nástupních místech tras do Jizerských hor, ale třeba i v kavárně Bez konceptu II na liberecké univerzitě a na dalších místech. Na širší distribuci samolepky s QR kódem se stále pracuje. Přístup je také možný přes webové stránky: jizerky.rdck.dev.

Fakulta umění a architektury TUL se krajinou dlouhodobě zajímá. Ve své nabídce má fakulta studijní program architektura a urbanismus a také výtvarné umění – tvorba ve veřejném prostoru. Například v roce 2014 uspořádala velkou mezinárodní konferenci Architektura mimo centra. Vztahem obyvatel k místu, kde žijí, se zabývají také projekty týmu Jiřího Šmídy a Daniela Vrbíka z katedry geoinformatiky a didaktiky informatiky Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TUL. Ti v minulosti formou crowdsourcingových výzev zapojili obyvatele Liberce do projektu *Živá jména* nebo do tvorby turistických plánů měst *Direction Liberec a Jablonec nad Nisou*, na které v současnosti navazují festivalové mapy Anifilm.

Ing. arch. Helena Hlávková

(*1973, Jihlava)

Absolvovala obor architektura a urbanismus na Fakultě umění a architektury TUL (FUA). Už za studií pracovala v ateliéru Petra Stolína, od roku 2003 je součástí ateliéru SIAL, s.r.o. Na FUA působí také jako asistentka v ateliéru Radka Kolaříka a v říjnu 2022 zahájila na fakultě i doktorské studium.

V SIALu mimo jiné pracovala na návrhu interiérů nového sídla Oblastní galerie v Liberci, která byla vyhlášena Stavbou roku Libereckého kraje a získala také Grand Prix Architektů za architekturu. Za stavbu depozitáře Oblastní galerie v Liberci obdržela Cenu klubu za starou Prahu. Kromě architektury a urbanismu soustředí svůj zájem na rodinu, hory a kajak.

<https://tuni.tul.cz/a/chybi-vam-neco-v-jizerskych-horach-a-kde-na-to-se-pta-pocitova-mapa-150111.html>